

1. Ingen kan garantere for, at der kan udvindes olie

Rapporten understreger, at ingen i dag kan garantere for, at man til sin tid — når alle grænse-linier er fastlagt — inden for det tilbageblevne Færøske område vil finde olie eller gas i så store mængder, at det vil være økonomisk og/eller samfundsmæssigt forsvarligt, at udvinde dem. (En konstatering der er 100% korrekt.)

Rapporten fastslår derfor, at den organisation, der etableres til at administrere de indledende forundersøgelser og efterforskninger af undergrunden bør være af en så midlertidig karakter, at den hurtigt og med et minimum af ekstra-udgifter kan blive nedlagt, hvis det viser sig, at der ikke er grundlag for en udvinding af olie og/eller gas i den færøske undergrund.

Hvis dette skulle blive tilfældet vil alle udgifter i forbindelse med de foretagne undersøgelser være forgæves.

Dette er selvfølgelig en ubehagelig risiko landstyrede løber, men det er en »kvalificeret risiko«, idet BP's oliefund i Shetlandsrenden, har vist, at der kan være »mulighed« for, at finde olie i den Færøske del af Nord-Atlanten.

Men på grund af risikoen bør de udgifter og investeringer, der kræves for, at komme til en sådan erkendelse, være så små som muligt; men på den anden side bør de ikke være så små, at de forhindrer en effektiv efterforskning af alle potentielle kulbrinte-forekomster.

2. Grænsestridighederne

Fastlæggelsen af de endelige grænser for Færøernes udnyttelse af undergrunden, er altafgørende for at en effektiv udforskning af »den Færøske off-shore sektor« kan blive iværksat.

I denne forbindelse følger jeg trang til at understrege, at selv om grænsestriden mellem England og Færøerne i forbindelse med »Shetlandsrenden«, er den mest omdiskuterede — og sandsynligvis den mest betydningsfulde —, bør man ikke glemme, at grænsestriden i forbindelse med »Hatton - Rockall«-området — hvor både Island, England, Irland og Færøerne gør krav på det samme område — drejer sig om et område, der er større end hele Færøernes 200 sømle fiskeri-område.

Selv om dette område i dag er uinteressant for olieselskaberne, bør de Færøske myndigheder ikke på forhånd opgave dette store, tilsyneladende økonomisk ubetydeligt område. Idet situationen efter nogle år kan totalt kan have ændret sig.

Hatton-Rockall området kunne blive meget betydningsfuldt, f.eks:

- Når olie-industrien har fået større videnskabelig indsigt i »olie-geophyikikken« og
- Når Olie-industriens »enorme indsats« for, at udvikle nye, billige og effektive metoder for olie-aktiviteter i de stadig flere og flere »olie-grænseområder« har resulteret i, — at lokaliseringen og udvindingen af den eventuelle tilstedeværende olie på dette tidspunkt er blevet økonomisk og samfundsmæssigt forsvarlig.

En sådan udvikling, vil yderligere blive accelereret af en evt. fremtidig prisstigning på olie, der bl.a. bliver resultatet af, at mange af de nuværende kendte

olie-forekomster i den vestlige verden til den tid vil være pumpet tørre.

»Hatton-Rockall«-området kunne måske vise sig at være sikkerheden for, at Færøernes store statsgæld, kan blive tilbagebetalt på et tidspunkt, — ganske vist mange år fra nu!

3. Realistisk tidsramme for »off-shore« olieudforskningen

Kulbrinte-rapporten regner for »off-shore« sektoren med en;

- Forundersøgelingsperiode på 2-3 år.
 - Olie-interesse skabelse og udbudsrunder: 1-2 år.
 - Efterforsknings boringer: 2-3 år.
 - Forventet tidsspan på udbygningen: 5-8 år.
 - Udbygning af olie-udvindings installationer: 3-5 år.
 - D.v.s. første olieproduktion, kan starte efter: 8-13 år.
- Første olieproduktion forventes startet år 2001-2005.

E. Tidsrammen svarer nøjagtigt til betingelserne i en nylig indgået Malaysisk dybvandssejlerforskningskontrakt, og er indensitisk med betingelser foreslået af et seismisk specialist firma, i forbindelse med en »No cash payment« seismisk eksklusiv aftale.

F. Grænse-stridighederne kan virke yderligere »forsinkende«, idet ingen firmaer af politiske, økonomiske og tidsmæssige grunde ønsker at anvende deres ressourcer til udforskning af et område hvor de ikke ved hvem, der vil blive den endelige klient.

Ovenstående viser, at der vil gå:

- 5-8 år før udbygningen af de færøske olieinstallationer kan forventes påbegyndt og
- 8 til 13 år før den første kommercielle udvinding af olie på Færøerne kan starte.

portens »langsomme« tidsplan.

5. Fiskeri-erhvervet i relation til en evt. »olie-industri«

Rapporten omtaler en eventuel olie-industris positive og negative indvirkning på det færøske fiskeri-erhverv. Dette forhold er meget vigtigt at få afklaret på forhånd.

En færøsk »olie-industri« vil ikke kunne erstatte »fiskerisektoren«, men denne kunne — fornuftigt administreret — blive et meget betydningsfuldt supplement til den færøske samfundsekonomi.

Denne påstand ses tydeligt ved sammenligning af:

- Danmarks totale »kontant-udbytte« af olieudvinding i Nordsøen for 1992, der var på 1.8 milliarder kr. baseret på en daglig produktion af 163.000 tønder.
- Med den færøske fiskerisektors bidrag til det færøske

se- gnidninger er meget almindelige — også inden for de fleste offentlige og private organisationer og virksomheder.

Normalt forsøger man succesfuldt, at minimere »gnidningerne« ved at udarbejde en »jobbeskrivelse«, så alle parter på forhånd ved hvad der er hver enkelt parts »ansvar, pligt og rettigheder«.

Det samme burde man også gøre i forbindelse med de tre »konkurrenter« til Færøernes hav og vand-områder — fiskeri og olie-industrien, og fiskeopdræt.

Naturligvis skal »de enkelte« fiskere have en »rimelig« kompensation, når de ved offentlig indgreb i deres erhverv bevisligt påføres et tab, — hvis et sådant tab ikke på anden måde kan blive kompenseret.

Men det må ikke resultere i, at fiskeri-erhvervet kan udnytte en eventuel »olie-industri« som en permanent »milkeko«, »alt skal være med rimelighed«.

Færøernes naturlige resour-

ser (Danmark), at når det viser sig den mindste mulighed for at kræve fiskerikompensationserstatninger, vil fiskerne fremsætte erstatningskrav, der meget ofte er fuldstændig overdrevet.

Virkingen af dette »psykologiske fænomen« kan minimeres ved på forhånd at have tilvejebragt »statistisk«, og realistiske »fangst-mængder« for de enkelte større fiskeribanker.

6. Fiskeavlerne skal også sikrest m.h. til plads og erstatning

Desuden bør den færøske lovgivning tage højde for, at »hvis fiskeri-erhvervet ikke mere er »enerådende«, men at det fremover må dele landets ressourcer — og støtteordninger — både med:

- olieindustrien, og ikke mindst
- »fiskeavler sektoren«, den sidste sektor — har siden

Jeg betragter disse tidsangivelser for meget - meget realistiske!

4. »Hurtig start« tilhængerne bør bevise at det er muligt.

Hvis andre fortsat vil påstå, at kulbrinte-rapportens tidskema for en udnyttelse af en eventuel forekomst af »off-shore« olie er urealistisk, kan det kun være, fordi de anførte tider er »for optimistiske«, når man tager de fremherskende meget barske internationale og lokale forhold i betragtning.

Denne påstand, baseret på jeg blandt andet på at:

- Den meget hårde internationale konkurrence om olie-firmaernes efterforsknings-interesse og produktions-investeringer.
- Færøernes meget barske natur med orkaner og 30-50 meter høje bølger.
- Færøernes geologiske forhold, der bevirker at eventuelle olieforekomster er dækket af 2.5 km. tykt basalt lag, elle ligger på meget store havdybder.
- Færøerne er beliggende i et udpræget »grænseområde«, hvor udvindingen af evt. olieforekomster vil koste i størrelsesordenen US\$ 12-15 pr. tønde.

Dette vil igen betyde, at Færøerne tidligst om 8 år kan forvente at »olie-indtægterne« kan få en væsentlig indvirkning på det Færøske nationalbudget.

Med andre ord, rapporten fastslår, at en udvinding af Færøernes evt. off-shore olie-forekomster ikke kan have nogen økonomisk positiv indflydelse på landets økonomiske krise, og at olie-udvindingen ikke er noget alternativ til den omstrukturering af det færøske samfund, som næsten alle er enige om er nødvendig.

Hvis tilhængerne af »start straks olieudvindingen«, som bl.a. tæller Johan Mortensen fra »Frøya Oljuidnaður« — fortsat mener at en hurtigere udbygning af olieudvindingen i »off-shore« sektoren er mulig, bør de sagligt fremlægge en vel-dokumenteret, detalieret metode-beskrivelse, der sandsynliggør deres påstand. — En sådan redegørelse må være baseret på økonomiske principper-tilkendegivelser fra relevante, velreputerede specialist firmaer inden for oliebranchen.

I modsat fald må landstyrete — og alle andre involveret i diskussionen — gå ud fra, at der er tale om »ønsketænkning«, og at »hurtig start tilhængerne« har accepteret »kulbrinte-rap-

portens« »langsomme« tidsplan.

Jeg ved udmærket, at de to tal ikke direkte kan sammenlignes, men de viser, at hele den danske olie-indtægt fra en daglig olieproduktion på mere end 160.000 tønder olie, kun udgør 60% af Færøernes eksportindtægt fra fiskerisektoren.

Dette viser klart, at de to sektorer kan supplere hinanden, men olie-industrien kan aldrig erstatte Færøernes »fiskeri-afhængighed«. Derfor er det meget vigtigt, at der lige fra starten er et godt samarbejds-forhold.

Men det er klart, at der altid vil være »gnidninger«, når et erhverv som fiskeriet, som i mange år har været »et forkælet enebarn«, der blot har kunnet kræve ind, i form af »garantiordninger«, nu pludselig skal til at dele Færøernes nationale ressourcer

- med en tidligere ukendt »hillebror«, der hedder »olie-industrien«, og
 - Med en anden broder, hvis eksistens man har kendt de sidste 10 år, men som, man aldrig har villet »erke« om »fudgy« medlem af familien» nemlig »fiskeopdræt«.
- Sådanne former for »inter-

ser — såsom:

- A. Undergrunden,
- B. Fiskebestanden og
- C. det rene miljø —

er nationale »samfundsressourser«, der bør udnyttes på en sådan måde, at størsteparten af den færøske befolkning får en rimelig andel i disse værdier, set ud fra et samfundsmæssigt heldssynspunkt.

Dette er delvis i modsætning til tidligere tiders praksis, hvor det ofte lykkedes »enkelte personer eller firmaer« — lovligt eller ulovligt — at udnytte »samfundsressourserne« til personlig vinding på den almindelige færges bekostning.

Fiskeri-erhvervet har fuldt korrekt ved hjælp af udførlige statistikker dokumenteret deres stærkt reducerede fiskefangster bl.a. i de færøske farvande.

Det er derfor meget vigtigt, af hensyn til afgørelse af eventuelle fremtidige fiskeri-erstatningskrav, men også af andre årsager — på nuværende tidspunkt, statistisk og realistisk at få fastslået, hvor store sæsonmæssige fangster, der er realistisk at forvente på de forskellige fiskeribanker.

Ovenstående mængde fastlæggelse er nødvendig, idet der er en verdensomspændende erfaring for (bl.a. i Bahrain og

Landstýrið hefur borið seg klókt at við at almannakunngera oljutilitid heldur Sverre Dan Joensen

1985 seksdoblet sin eksport, og i samme tidsrum hævet sin andel af Færøernes samlede eksport fra ca. 5% til de nuværende 25% med ca. 25% af fiskerieksperten, og som yderligere efter 3-5 års rationel, kontrolleret, styret og støttet udbygning kan bidrage med mere end en milliard kr. til den færøske bruttonationalindkomst.

Derfor må denne store eksportindustri-erhverv også sikres m.h. til rimelige erstatningsordninger i forbindelse med en evt. olieudforskning.

Ligeledes bør denne nye industri have en permanent repræsentant i et fremtidigt »olie-erhvervs« samarbejdsudvalg.